

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

2024-01-25

GRANSKNINGSUTLÅTANDE

KFKS 2013-00543

Normalt planförfarande

GRANSKNINGSUTLÅTANDE

Detaljplan för Verksamhetsområde Orminge trafikplats, del av fastigheterna Lännersta 10:1 och Tollare 1:3, i Boo, Nacka kommun

Sammanfattning

Planområdet omfattar cirka 3 hektar kommunägd naturmark i direkt anslutning till Värmdöleden och Ormingeleden. Detaljplanens övergripande syfte är att möjliggöra ett nytt attraktivt verksamhetsområde för nyetablering eller omlokalisering av verksamheter inom kommunen.

Planförslaget innebär att drygt två tredjedelar av den befintliga naturmarken inom planområdet tas i anspråk. Totalt möjliggör planförslaget cirka 14 000 kvadratmeter verksamhetsyta för småindustri, handel med skrymmande varor och fordonservice. Allmänna anläggningar i form av en cirkulationsplats utanför planområdet, en lokalgata samt gång- och cykelväg behöver byggas ut för att försörja verksamhetsområdet. En ny dagvattendamm behöver även anläggas utanför planområdet. Cirka en tredjedel av naturmarken inom planområdet bevaras som allmän platsmark.

Kommunens bedömning är att detaljplanens genomförande inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Detaljplanen var ute på granskning under oktober-december 2023. Under granskningen inkom 9 yttranden från remissinstanser, varav 3 yttranden inte har någon erinran mot planförslaget. Synpunkter har även inkommit från 7 boende och ägarna till en bostadsrättsförening i närheten av planområdet, samt från 2 boende utanför planområdets direkta närhet.

Länsstyrelsen har synpunkter som berör säkerställande av miljökvalitetsnormer för vatten och kompensationsåtgärder utanför planområdet, samt förtydliganden kring påverkan på

Trafikverkets anläggning och översvämningsrisker vid skyfall. Trafikverket har synpunkter som berör förtydliganden kring dagvattenåtgärder och påverkan på Trafikverkets anläggning, samt att ett bevakningsuppdrag behöver tecknats avseende geotekniska risker i närheten till väg 222.

Naturföreningar och boende i närhet till planområdet har synpunkter som berör kommunens avvägning mellan motstående intressen, klimatpåverkan, samt hänsyn till angränsande bostadsbebyggelse och platsens natur- och rekreationsvärden. Föreningar och boende anser att naturmarken inom planområdet bör lämnas orörd då naturmarken hyser höga naturvärden och nyttjas för rekreation och lek. Detaljplanens utformning och etableringen av en drivmedelsstation i närhet till angränsande bostäder anses även medföra stora negativa konsekvenser och störningar, avseende bland annat buller, ljus och olycksrisker.

Inkomna synpunkter har föranlett uppdateringar av dagvattenutredning, ljusbulleranalys och solstudie. Förtydliganden samt mindre tillägg och justeringar har även gjorts i planhandlingarna, se redovisning av justeringar sist i detta dokument.

Planförslagets syfte och innehåll

Planområdet omfattar cirka 3 hektar kommunägd naturmark i direkt anslutning till Värmdöleden och Ormingeleden. I öster angränsar planområdet mot bostadsbebyggelse och i sydost mot befintliga verksamhetsfastigheter.

Detaljplanen syftar till att möjliggöra ett nytt attraktivt verksamhetsområde för nyetablering eller omlokalisering av verksamheter inom kommunen. Verksamhetsområdet ska anslutas till det allmänna vägnätet och utformas med hänsyn tagen till angränsande bostadsbebyggelse och platsens entréfunktion till Orminge. Hänsyn ska även tas till platsens natur- och rekreationsvärden. Genom att möjliggöra för en flytt av befintliga verksamheter i närområdet kan en stadsutveckling i Orminge centrum med fler bostäder och service ske i enlighet med antaget detaljplaneprogram.

Planförslaget innebär att drygt två tredjedelar av den befintliga naturmarken inom planområdet tas i anspråk. Cirka en tredjedel av naturmarken bevaras som allmän platsmark intill angränsande bostadsområde. Totalt möjliggör planförslaget cirka 14 000 kvadratmeter kvartersmark som kan användas för småindustri, handel med skrymmande varor och fordonservice. Planerade verksamhetsetableringar innefattar bilhandel och en drivmedelsstation. Totalt uppskattas området kunna inhysa 3–4 verksamheter och cirka 150 arbetsplatser beroende på vilka verksamheter som etablerar sig på platsen.

För att försörja det nya verksamhetsområdet krävs utbyggnad av allmänna anläggningar och allmännyttiga ledningar. En ny dagvattendamm behöver anläggas utanför planområdet som kompensationsåtgärd för rening av dagvatten. Området ansluts från Ormingeleden via en ny

cirkulationsplats utanför planområdet och en ny kommunal lokalgata. För att skydda angränsande bostäder mot trafikbuller kommer ett bullerplank att uppföras längs lokalgatan. En ny gång- och cykelförbindelse föreslås även mellan den nya lokalgatan och angränsande bostadsområde för att verksamhetsområdet ska kunna nås med kollektivtrafik, cykel och till fots.

Kommunens bedömning är att detaljplanens genomförande inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Bakgrund

Beslut om att skicka ut förslaget på granskning fattades av miljö- och stadsbyggnadsnämnden den 18 oktober 2023. Granskningstiden varade mellan den 31 oktober 2023 och 6 december 2023, sammanlagt 5 veckor. Under granskningstiden fanns handlingarna tillgängliga i kommunens utställningshall i Nacka stadshus, på kommunens webbsida samt på biblioteken i Nacka Forum och Orminge centrum. Ett öppet hus hölls den 14 november i Nacka stadshus där representanter från kommunen fanns på plats för att svara på frågor om planförslaget.

Planförslaget var utsänt på samråd under perioden 22 december 2021 och 2 februari 2022. Inkomna synpunkter från samrådet sammanfattades och bemöttes i en samrådsredogörelse, daterad 30 oktober 2023.

Inkomna synpunkter från remissinstanser under samrådet berörde främst hanteringen av dagvatten, klimatpåverkan och konsekvenser för naturmiljön. Synpunkter från närboende berörde främst hänsyn till angränsande bostäder, bevarande av naturmarken, samt risker och störningar kopplat till bland annat buller, luftkvalitet och etableringen av en drivmedelstation.

Efter samrådet uppdaterades flertalet utredningar och planförslaget bearbetades avseende huvudsakligen höjdsättningen inom planområdet för att minska behovet av sprängning (från uppskattningsvis 100 000 kubikmeter bergschakt till 25 000 kubikmeter). En del av planlagd gatumark utgick även från planområdet så att mer naturmark kan bevaras ifall en framtida utbyggnad österut inte skulle vara genomförbar.

Yttranden under granskning

Följande remissinstanser har inga synpunkter på planförslaget

- Södertörns Brandförsvarsförbund
- Postnord Sverige AB
- Vattenfall Eldistribution AB

Följande remissinstanser har synpunkter på planförslaget

- Länsstyrelsen Stockholm

- Lantmäterimyndigheten i Nacka kommun
- Trafikförvaltningen Region Stockholm
- Trafikverket
- Nacka Miljövårdsråd
- Naturskyddsföreningen i Nacka och Boo miljö- och naturvänner

Synpunkter har även inkommit från 7 boende samt en bostadsrättsförening i närheten av planområdet. Utöver det har 2 yttranden inkommit från synpunktslämnare som inte bor i planområdets omedelbara närhet.

Inkomna synpunkter

Synpunkter i inkomna yttranden redovisas nedan i sammanfattad och förkortad form med planenhetens kommentarer.

Inkomna synpunkter från myndigheter och remissinstanser

1. **Länsstyrelsen** bedömer utifrån ingripandegrunder i 11 kap. 10 § PBL att kommunen inte har visat att planförslaget uppfyller krav som rör miljö kvalitetsnormer för vatten och säkerhet rörande översvämning. Länsstyrelsen har samrått med Trafikverket under handläggningen av ärendet.

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Dagvatten från planområdet avrinner till Skurusundet där den kemiska statusen rörande bland annat kvicksilver (Hg) är i den sämsta klassen. Trots det mindre stränga kravet för så kallad atmosfärisk deposition behöver lokala påverkanskällor som bidrar till sänkt status för kvicksilver åtgärdas. För att säkerställa att detaljplanen blir lämplig med hänsyn till möjligheten att följa miljö kvalitetsnormerna för vatten behöver kommunen redogöra för kvicksilverbelastningen från planområdet och eventuella åtgärder för att hantera belastningen.

Kommunen anger vidare att kompensationsåtgärder utanför planområdet är nödvändiga för att detaljplanen inte ska öka föroreningsbelastningen i Skurusundet. Kommunen behöver välja åtgärd samt säkerställa genomförandet och ansvaret för skötseln innan detaljplanen antas.

Översvämningsrisk

Sedan samrådet har kommunen tagit fram en helt ny dagvattenutredning (PE teknik 2023-10-17) där även översvämningsfrågor hanteras. Kommunen bedömer med stöd av rapporten att översvämningsrisken inte ökar för områden nedströms. Länsstyrelsen delar inte kommunens bedömning och anser att beräkningarna av skyfallsmängder i rapporten inte stämmer.

I rapporten antas avrinningen från hårdgjorda ytor vara ungefär lika jämfört med avrinningen från genomsläppliga ytor. Detta antagande grundar sig dock på en kraftigare dimensionering av ledningsnätet än den som kommunen föreslår. Beräkningsmodellen grundar sig även på att ledningarna är tomma när ett skyfall kommer vilket sällan är fallet.

Trafikverket är väghållare för väg 222 intill planområdet och har framfört synpunkter på planförslaget. Bland annat anförs att skyfallsvatten och dagvatten från planområdet mot Trafikverkets anläggning i möjligaste mån inte ska överstiga det nuvarande flödet från planområdet.

Länsstyrelsen saknar kommunens beskrivning och bedömning av effekterna för väg 222 vid ett skyfall. Kommunen behöver visa att Trafikverkets anläggning inte tar skada av ökad tillrinning och bedöma om framkomligheten på vägen påverkas. Om kommunens bedömningar bygger på att åtgärder utförs inom planområdet behöver åtgärderna beskrivas i planbeskrivningen och säkerställas i plankartan.

Planenhetens kommentar:

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Efter granskningen har dagvattenutredningen uppdaterats med föroreningsberäkningar även för kvicksilver (Hg). För att säkerställa att miljö kvalitetsnormerna för vatten kan följas kommer en ny dagvattendamm att anläggas utanför planområdet på kommunägd mark inom Skurusundets avrinningsområde, i samband med detaljplanens genomförande. Dammen ska byggas ut med en kapacitet som klarar rening av de extra mängder som krävs för att inte föroreningsbelastningen ska öka till recipienten efter planens genomförande. Kviksilver är ett av dessa ämnen.

Beslut om utbyggnad av dagvattendammen kommer att fattas i samband med antagandet av detaljplanen genom ett genomförandebeslut. Kommunen ansvarar för att åtgärderna blir genomförda och finansierade, samt ansvarar för framtida drift och underhåll. Planbeskrivningen har justerats med förtydliganden kring kompensationsåtgärd för rening av dagvatten.

Översvämningrisk

Efter granskningen har dagvattenutredningen uppdaterats avseende beräkningar för skyfall. I skyfallsberäkningarna har det utgått från att bevarad naturmark inom planområdet har avrinningskoefficient 0,75, i enlighet med MSB:s vägledning. För de ytor som exploateras har avrinningskoefficient ändrats till 1,0 för att räkna på ett värsta scenario. Resultatet från beräkningarna visar på ett ökat flöde från planområdet söderut och vidare mot nedströms liggande områden österut. Viss fördröjning beräknas kunna ske inom planområdet genom planerad dagvattenhantering och höjdsättning.

Nedströms österut finns ett befintligt instängt vägområde längs väg 222 som kan översvämmas till max 42 centimeter innan vattnet sedan rinner vidare. Denna risk finns även om flödet från planområdet inte skulle öka efter detaljplanens genomförande då planområdet endast utgör cirka 3,9 % av det totala avrinningsområdet till det instängda området, vilket bedöms utgöra en försumbar påverkan. Ett eventuellt ökat flöde från planområdet till väg 222 vid skyfall skapar därmed inte någon ny översvämningsrisk för Trafikverkets anläggning som inte redan finns. Efter granskningen har dialog förts med Trafikverket som inte har någon erinran mot bedömningen. I dagvattenutredningen föreslås åtgärder som Trafikverket kan utföra som förbättrar nyttjandet av befintligt dike söder om planområdet vilket kan avlasta det befintliga instängda området längs väg 222 vid skyfall.

Planbeskrivningen har justerats med förtydliganden kring dagvattenhanteringen och översvämningsrisker vid skyfall. Inga skyddsåtgärder inom planområdet för att förhindra översvämningsrisker utanför planområdet bedöms vara nödvändigt att reglera i plankartan. Vid skyfall kommer dagvatten fortsatt kunna ta säkra sekundära avrinningsvägar och avledas både mot Skurusundet och Baggensfjärden likt befintlig situation.

2. **Lantmäterimyndigheten i Nacka kommun** har följande synpunkter på detaljplanen.

Bestämmelse om utnyttjandegrad för hela kvartersmarksytan

En byggrätt i absoluta tal bör inte användas när området ska delas/kan komma att delas mellan flera fastigheter. Anledningen är att det uppstår oklarheter om hur stor byggrätt som de olika fastigheterna har. Hela eller en stor del av byggrätten skulle kunna användas av en fastighetsägare som bygger först, och den/de andra får då enligt planbestämmelsen inte bebyggas. Indirekt kan bestämmelsens utformning därför hindra viss fastighetsbildning.

E-område för transformatorstation

Bestämmelser om enskild och allmän kvartersmark bör inte användas för samma område. En kombination kan innebära problem vid genomförandet då rätten till inlösen kan bli oklar. Läget för ny transformatorstation är som sagt inte definierat och det framgår inte hur markåtkomst för ledningar till denna ska lösas.

Planbeskrivning

Enligt genomförandebeskrivningen ska vatten- och avloppsförsörjning ordnas genom att bilda ledningsrätt på fastigheter som ligger utanför planområdet. Det saknas planstöd för att upplåta ledningsrätter på dessa fastigheter, så genomförbarheten är oklar. Det står att Lännersta 11:76 är planlagd med u-område, men det gäller inte för hela den planerade ytan. Då vatten- och avloppsledningar är väsentliga för det nya planområdet bör de fastigheter som berörs av planerad ledningsrätt ingå i detaljplanen.

Det finns ett nybyggnadsförbud om 30 meter från Värmdöledens vägområde. Påverkas planerad bebyggelse inom kvartersmarken av detta? Det vore bra om det framgår i planbeskrivningen vad som gäller när ny detaljplan antas.

Fastighetskonsekvensbeskrivningen (bilaga 1)

Det anges att det uppstår en förrättningskostnad för fastigheterna Lännersta 1:792 och 11:76, för framtida ny ledningsrätt. Enligt ledningsrättslagen som tillämpas vid prövning av ledningsrätt är det normalt ledningsrättshavaren som betalar förrättningskostnaderna. Och det är också ledningsrättshavaren som ska betala ersättning till ägaren av den fastighet som blir belastad. Skrivningen om att överenskommelse om ledningsrätt inte är nödvändig bör tas bort. Huruvida en ledningsrätt kan bildas på dessa fastigheter utanför planområdet får prövas vid en lantmäteriförrättning.

Det bör i fastighetskonsekvensbeskrivningen tas med vem som bekostar samtliga fastighetsbildningsåtgärder som finns med. Detta saknas för Tollare 1:3 och Lännersta 10:1. Rent generellt bör fastighetskonsekvensbeskrivningen vara en sammanfattning för varje fastighet var för sig avseende de konsekvenser som tas upp i den löpande texten i planbeskrivningen.

Planenhetens kommentar.

Bestämmelse om utnyttjandegrad för hela kvartersmarksytan

Planenheten noterar synpunkten om att oklarheter kan uppstå gällande byggrätt, om kvartersmarken avses delas in i flera fastigheter. En framtida fastighetsindelning inom kvartersmarken avses genomföras efter det att bebyggelsen är uppförd.

E-område för transformatorstation

Detaljplanen möjliggör genom bestämmelsen E₁ att en elnätstation kan uppföras inom kvartersmark utifrån tillkommande verksamheters behov. Tekniska anläggningar som kompletterar verksamheter inom industriområden inryms även i användningen J₁ – Småindustri. Då detaljprojekteringen av den framtida bebyggelsen inte är genomförd kan exakt placering av elnätstationen inte anges i plankartan. Markområdet för elnätstationen planeras att upplåtas inom enskild kvartersmark. I planbeskrivningen framgår att markåtkomst för ledningar behöver ordnas genom ett avtalsservitut mellan den framtida fastighetsägaren och ledningsägaren.

Planbeskrivning

Exploatören som avser genomföra detaljplanen har tecknat ett utbyggnadsavtal avseende allmänna vatten- och avloppsanläggningar med Nacka vatten och avfall AB. Nödvändiga rättigheter kommer säkerställas i samband med detaljplanens genomförande.

Nybyggnadsförbudet gäller för ej planlagd mark. Efter planläggning kommer det bebyggelsefria avståndet från Värmdöledens avfart vara som minst 20 meter. Under planarbetet har samråd skett med Trafikverket som är väghållare för Värmdöleden gällande avstånd från planområdet och Värmdöledens avfart samt trafikplats Orminge.

Fastighetskonsekvensbeskrivningen (bilaga 1)

Skrivningen om att överenskommelse om ledningsrätt inte är nödvändig har tagits bort. Fastighetskonsekvensbeskrivningen har även kompletterats med vem som bekostar fastighetsbildningsåtgärder för fastigheterna Tollare 1:3 och Lännersta 10:1.

3. **Trafikverket** delar slutsatsen i framtagna trafikanalyser om att detaljplanen inte kommer att medföra en betydande trafikpåverkan på väg 222 (Värmdöleden). Trafikverket är även positiva till att plangränsen efter samrådet har justerats i planområdets sydvästra del, vilket möjliggör en eventuell framtida utbyggnad av trafikplats Orminge.

Dagvatten

Trafikverket önskar ett förtydligande om föreslagna dagvattenhanteringen innefattar att vattnet leds till Trafikverkets trumma längs befintligt dike söder om planområdet. Trafikverket framhåller även att dagvattnet behöver fördröjas och renas inom planområdet och att flödet från den planerade exploateringen mot Trafikverkets anläggning i möjligaste mån inte ska överstiga flödet från området i jämförelse med dagens situation.

Trafikverket anser inte heller att det framgår i dagvattenutredningen hur de föreslagna åtgärderna eller tillkommande flödet mot väg 222 påverkar Trafikverkets anläggningar, inte heller hur stort det tillkommande flödet blir, och att detta behöver förtydligas.

Trafikverkets fastighet

Trafikverket rekommenderar att kommunen köper marken för att på lättast sätt genomföra byggnationen av en ny cirkulationsplats på Trafikverkets fastighet Tollare 1:112. Om marken inte säljs behövs ett nyttjanderättsavtal upprättas för att genomföra åtgärder inom Trafikverkets fastighet.

Geoteknik

Trafikverket anser att geotekniska risker gentemot Trafikverkets närliggande anläggning behöver förtydligas, och att den geotekniska riskutredningen ska omfatta åtgärdsförslag som ämnas eliminera riskerna under och efter byggnation samt eventuella kontrollprogram. Trafikverket framhåller att det vid bergschakt och sprängning ska tas särskild hänsyn till Trafikverkets anläggning och berörda trafikanter.

Trafikverket anser att ett bevakningsuppdrag för de geotekniska riskerna för väg 222 behöver upprättas innan detaljplanens antagande.

Planenhetens kommentar:

Dagvatten

I dagvattenutredningen och planbeskrivningen redovisas åtgärder inom planområdet för rening och fördröjning ned till befintliga flöden vid dimensionerande 20-årsregn. Resultatet från skyfallsberäkningar i uppdaterad dagvattenutredning visar på att flödet vid skyfall mot Trafikverkets anläggning kan öka med cirka 357 l/s efter utbyggnaden inom planområdet. Viss fördröjning beräknas kunna ske inom planområdet genom föreslagen dagvattenhantering och höjdsättning.

Bedömningen i dagvattenutredningen är att ett eventuellt ökat flöde från planområdet till väg 222 vid skyfall inte skapar någon ökad översvämningrisk för Trafikverkets anläggning som inte redan finns. Nedströms österut finns ett befintligt instängt vägområde längs väg 222 som kan översvämmas till max 42 centimeter innan vattnet sedan rinner vidare. Denna risk finns även om flödet från planområdet inte skulle öka efter detaljplanens genomförande då planområdet endast utgör cirka 3,9 % av det totala avrinningsområdet till det instängda området, vilket bedöms utgöra en försumbar påverkan.

Efter granskningen har dialog förts med Trafikverket som inte har någon erinran mot bedömningen om detaljplanens påverkan på väg 222. I dagvattenutredningen föreslås åtgärder som Trafikverket kan utföra som förbättrar nyttjandet av befintligt dike söder om planområdet vilket kan avlasta det befintliga instängda området längs väg 222 vid skyfall. Planbeskrivningen har kompletterats med förtydliganden kring dagvattenhanteringen och påverkan på Trafikverkets anläggning vid skyfall.

Trafikverkets fastighet

Nacka kommun avser att skicka in en förfrågan till Trafikverket för att säkerställa rätten till markområdet som är nödvändigt för att bygga ut cirkulationsplatsen.

Geoteknik

Efter granskningen har dialog förts med Trafikverket avseende geotekniska frågor och upprättande av ett bevakningsuppdrag. Planbeskrivningen har kompletterats med en beskrivning om ett bevakningsavtal, samt nödvändiga riskutredningar och eventuella kontrollprogram, kommer att tas fram under genomförandeskedet efter detaljplanens antagande, vilket Trafikverket har godtagit.

- Trafikförvaltningen Region Stockholm** anser att framkomligheten för busstrafiken med riktning från Värmdö kan förbättras vid en fri höger för busstrafiken till Orminge trafikplats. Detta för att underlätta för busstrafiken eftersom det sker ett större antal tomkörningar från

närliggande bussdepåer som ska starta turer på linjer runt västra, östra och centrala Orminge. Region Stockholm ser framemot en fortsatt dialog kring utformningen av trafikplatsen.

Planenhetens kommentar: Trafikplats Orminge ingår inte i planområdet. För frågor som berör utformning och eventuell utbyggnad av trafikplatsen hänvisar planenheten i första hand till trafikenheten i Nacka kommun.

5. **Naturskyddsföreningen i Nacka och Boo miljö- och naturvänner** vidhåller de synpunkter som framförts under samrådet och avstyrker förslaget till detaljplan. Föreningarna anser att det befintliga naturområdet ska bevaras i sin helhet utifrån områdets höga värden för natur, rekreation och ekosystemtjänster samt detaljplanens förödande effekter på dessa värden, sammanfattat i följande punkter:

- Naturområdet har höga naturvärden och ligger i ett redan svagt spridningssamband
- Naturområdet tjänar som rekreations- och lekområde för bostadsområdet vid Fågelstigen
- Bergssprängning och skövling av skog utplånar oåterkalleligt livsmiljö för en mängd arter
- Artskyddsutredningens slutsatser är orealistiska
- Planförslaget bryter mot klimatmålen och försvårar att nå Parisavtalet
- Planförslaget har uppenbart en betydande miljöpåverkan

Avvägning mellan olika intressen

Föreningarna anser att intresset av att fler arbetsplatser tillskapas måste ställas mot att oåterkalleliga värden försvinner, och saknar ett djupare resonemang om dessa målkonflikter. Föreningarna anser att det oftast är de kortsiktiga ekonomiska intressena som vinner och de oåterkalleliga värdena som förloras.

Föreningarna anser inte heller att någon hänsyn har tagits till angränsande bostadsområde samt platsens natur- och rekreativvärden, i enlighet med planens syfte. Föreningarna anser inte att kommunen följer upp och implementerar kommunens mål och riktlinjer avseende tillgång till bostadsnära naturmark genom att exploatera det enda området för närboendes lek och rekreation.

Övergripande planering och planområdets avgränsning

Föreningarna anser att det saknas fördjupade översiktsplaner eller planprogram i Nackas fysiska planering, vilket innebär att detaljplaner ofta kan orsaka stor skada på natur- och rekreativvärden och gröna samband genom kumulativa effekter. Föreningarna framhåller att planområdet ligger i ett svagt grönt samband samtidigt som andra planprojekt också exploaterar naturområden inom andra gröna samband i Boo. För att sätta detaljplanen i ett större sammanhang anser föreningarna att planområdets avgränsning måste utökas och även

omfatta naturområdet på västra sidan av Ormingeleden.

Negativa konsekvenser för naturvärden

Föreningarna ställer sig positiva till att en ekosystemtjänstanalys av planförslaget har gjorts och att områdets naturvärden har förtydligats i planhandlingarna. Föreningarna anser dock att områdets naturvärden kan förtydligas ytterligare utifrån slutsatserna i naturvärdesinventeringen. Föreningarna instämmer i kommunens bedömning av konsekvenser för ekosystemtjänsterna och att det inte är möjligt att kompensera för de ekosystemtjänster som försvinner, men instämmer inte i kommunens bedömning i miljöredovisningen att det finns olika åtgärder som kan vidtas som kan mildra konsekvenserna av planens genomförande. Bland annat nämns det i miljöredovisningen som betydelsefullt att bevara naturområdet väster om planområdet och Ormingeleden. Föreningarna ställer sig frågande till hur detta kan säkerställas om området inte ingår i planområdet. Andra åtgärder som föreslås inom kvartermark anser föreningarna inte vara genomförbara eller ha någon större effekt.

Föreningarna delar inte kommunens bedömning om att den bevarande naturmarken bedöms kunna bibehålla en del av de ekologiska och landskapsekologiska funktioner som förloras i samband med detaljplanens genomförande. Föreningarna menar att det finns ett tydligt samband mellan ett naturområdes areal och den mängd biologiska mångfald området kan hysa, med hänvisning till det så kallade yta/art-förhållandet inom ekologisk forskning som innebär att det i större områden kan överleva fler arter än i ett mindre område, samt att isolering av naturområden leder till en lägre biologisk mångfald. Föreningarna menar att detaljplanen äventyrar den biologiska mångfalden och arternas långsiktiga överlevnad i själva planområdet men även utanför. Detta genom den direkta och indirekta negativa påverkan på livsmiljöer och arter, samt på grund av att ett område med höga naturvärden krymper drastiskt i areal och mycket möjligt till en kritiskt låg nivå, vilket markant skulle öka utdöenderisken för de lokala populationerna.

Föreningarna anser vidare att det är bra att frågan om ljusföroreningar tas upp i planhandlingarna, men saknar en bedömning av hur det kvarvarande naturområdet påverkas, samt ett resonemang om exempelvis fladdermöss kan påverkas negativt av ökat ljus.

Artskyddsutredning

Föreningarna vidhåller sina synpunkter som framfördes under samrådet. Föreningarnas slutsats är att spillkråkans bevarandestatus kan hotas av ett genomförande av detaljplanen. Föreningarna anser inte att den lilla del av naturområdet som blir kvar kommer att ha kvar de naturvärden som det har idag. Föreningarna anser även att de kumulativa effekterna av ianspråktagande av omkringliggande naturmark behöver inkluderas i artskyddsutredningen.

Planförslaget bryter mot klimatmålen

Föreningarna anser att det är bra att klimatpåverkan tas upp och bedöms i planhandlingarna. Föreningarna menar att planförslaget, liksom hela den fysiska planering i Nacka, måste bedömas utifrån den koldioxidbudget som kommunen tagit fram. Föreningarna anser att det är ett steg i rätt riktning att behovet av sprängningar har minskat i granskningsförslaget, men med hänsyn till den totala miljöpåverkan och etableringen av bilhandel är föreningarnas inställning att detaljplanen är onödig.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Med hänvisning till de miljökonsekvenser som lyfts i miljöredovisningen ställer sig föreningarna frågande till hur kommunen kommit fram till bedömningen om att detaljplanen inte har en betydande miljöpåverkan. Föreningarna anser att kommunens och länsstyrelsens bedömning är felaktig. Föreningarna anser vidare att det saknas en undersökning om betydande miljöpåverkan i underlaget till detaljplanen.

Planenhetens kommentar: Planenheten noterar att tidigare lämnade synpunkter kvarstår.

Avvägning mellan olika intressen

Översiktsplanen är vägledande för enskilda projekt som föreslås detaljplaneras. När ett detaljplanearbete har startat är det utgångspunkterna i det politiska uppdraget som styr vad som ska prövas i planarbetet. Aktuell detaljplanen utgår från målen i gällande översiktsplan om att skapa utvecklingsmöjligheter för det lokala näringslivet och bidra till fler arbetsplatser i kommunen. Ett annat målområde i översiktsplanen är att utveckla kommunens lokala centrum. Pågående stadsomvandling i Orminge centrum med fler bostäder, mer service och en mer utvecklad stadsmiljö ger konsekvenser på närområdet. Det finns bland annat behov av ny mark för omlokalisering av verksamheter och drivmedelsstation. Att hitta lämplig mark för verksamheter är generellt svårt. Ur ett helhetsperspektiv är det fördelaktigt om redan befintliga verksamhetsområden utvecklas eller att mark som redan är utsatt för störningar tas i anspråk. Planområdet gränsar till ett område som är utpekad som lämpligt för verksamhetsutveckling i gällande översiktsplan. Förslaget innebär att ett område som redan i viss utsträckning är utsatt för störningar tas i anspråk, och att ett sammanhängande område för verksamheter kan möjliggöras på sikt vilket bedöms gynnsamt ur ett helhetsperspektiv.

I avvägningen mellan intresset att bevara hela naturmarken inom planområdet orörd, och intresset av att möjliggöra ytor för verksamheter och utveckling av lokalt centrum, bedömer kommunen att det senare väger tyngre. I planförslaget har så mycket värdefull naturmark som möjligt bevarats och säkerställts som allmän platsmark NATUR intill angränsande bostadsområde, samtidigt som en ändamålsenlig verksamhetsyta kan tillskapas. Naturmarken som tas i anspråk närmast trafiklederna bedöms inte hysa höga rekreativa värden då området är bullerutsatt. Även om naturmarken påtagligt minskar i omfattning bedöms lokala natur- och

rekreationsvärden till viss del kunna bibehållas efter detaljplanens genomförande.

Övergripande planering och planområdets avgränsning

Kommunen har påbörjat arbetet med att ta fram en ny översiktsplan, vilket pågår fram till 2025. Under denna tid finns det möjlighet att delta i samråd och granskning och bidra med åsikter om planens inriktning. På Nacka kommuns hemsida finns mer information om arbetet med den nya översiktsplanen och hur Nackaborna kan tycka till.

Kommunen har succesivt arbetat med att ta fram/använda olika ekologiska spridningsanalyser för olika delar inom kommunen. I samband med arbetet med den nya översiktsplanen kommer en kommundäckande spridningsanalys att tas fram som planeringsunderlag. Inom ramen för arbetet med den nya översiktsplanen görs även bedömningar om kumulativa effekter.

I aktuellt förslag till områdesplan för Björknäs och Eknäs föreslås befintliga grönområden, vilket inkluderar naturmarken väster om Ormingeleden och planområdet, bevaras för bland annat rekreation och dess ekologiska naturvärden. Planenheten bedömer inte att planområdet behöver utökas till att innefatta naturmarken väster om Ormingeleden.

Negativa konsekvenser för naturvärden

Inom ramen för stadsbyggnadsprojektets miljö- och klimatambitioner föreslås kvartersmarken utformas med grönytor och växtlighet som kan bidra till ekosystemtjänster och en trivsamt miljö, vilket regleras i markgenomförandeaftalet. Det är inte lämpligt att genom en detaljplan reglera långtgående krav på vilken typ av vegetation som ska tillskapas inom kvartersmark eftersom det är svårt att garantera genomförandet. Det bästa sättet att bevara och säkerställa grönytor och vegetation inom ett planområde är att planlägga det som allmän plats NATUR eller PARK med kommunalt huvudmannaskap.

I aktuellt förslag till områdesplan för Björknäs och Eknäs föreslås den kommunägda naturmarken väster om Ormingeleden och planområdet att bevaras för rekreation och dess ekologiska naturvärden.

Gällande frågan om biologisk mångfald och det så kallade yta/art-förhållandet följer kommunen aktivt forskningen inom området. Som föreningarna beskriver så gynnas biologisk mångfald generellt av större och sammankopplade livsmiljöer, även om det kan vara svårt att sätta exakta siffror på storlek, kvantitet och avstånd då det kan bero på art-, kvalitet- och sammanhang. Dessutom har endast ett fåtal studier analyserat data med målsättning att identifiera tröskelvärden för artmångfald eller rik förekomst. Resultat från studier där många olika artgrupper analyserats gemensamt har visat att artrikedomen minskar drastiskt när ytan på grönområden/livsmiljöer understiger 27 hektar (Beninde et al. 2015). Detta kan ge en fingervisning om storleksordningen på de ytor som krävs och visar att det rör sig om relativt stora områden.

Mindre områden kan fortfarande stödja redan vanliga arter som lätt förflyttar sig och anpassar sig till urbana miljöer, medan större områden krävs för att känsliga och specialiserade (och ofta ovanliga) arter ska kunna fortleva. Detta innebär inte att mindre grön-/naturområden skulle vara ointressanta. De fyller många funktioner förutom antal arter. De kan exempelvis innehålla rödlistade arter, utgöra födosöksmiljöer, ingå i spridningssamband, vara en resurs för lek och rekreation, samt ha betydelse för lokalklimatet. Kommunens ekologer har inte tagit del av någon forskning som visar att det skulle finnas ett linjärt samband mellan areal och antalet arter.

Naturmarken inom planområdet är relativt begränsat i storlek (cirka 3 hektar) och är inte en del av en större sammankopplad grönstruktur, eller ett utpekat ekologiskt kärnområde. Bedömningen från sakkunnig kommunekolog är att huvuddelen av naturmarken som bevaras kommer att ha stora möjligheter att bibehålla en del av de värden och funktioner som naturmarken inom planområdet hyser.

Frågan om fladdermöss kan påverkan negativt av detaljplanen har beaktats genom att en avstämning gjorts under planarbetet mot den kartläggning av lämpliga habitat för fladdermöss som tagits fram av Stockholms stad, ”*Landskapsanalys av potentiella fladdermushabitat i Stockholms stad (Ecocom, 2019)*”, vars underlag även omfattar stora delar av Nacka kommun. Resultatet från kartläggningen, som kan hittas på följande länk: <https://miljodataportalen.stockholm.se/>, visar att planområdet inte är lämplig som lokal för kolonier med god födotillgång. Med tanke på att det finns äldre träd inom området kan det dock finnas lämpliga bomiljöer, exempelvis träd med grov bark.

Artskyddsutredning

Av framtagen artskyddsutredning framgår att detaljplanen inte bedöms ha en sådan påverkan på spillkråka att förbud enligt artskyddsförordningen riskerar att utlösas. Länsstyrelsen har tagit del av artskyddsutredningen och har inte haft några invändningar mot utredningens resultat. Artskyddsutredningen är utförd på populationsnivå.

Planförslaget bryter mot klimatmålen

Av Nacka kommuns lokala koldioxidbudget framgår att den är beräknad med utgångspunkt från en global koldioxidbudget. I denna har ett framtida utsläppsutrymme reserverats för cementframställning, som är en stor källa till koldioxidutsläpp inom bygg- och anläggningssektorn, och det utrymmet fördelas alltså inte ut lokalt. Utsläppen som ingår i budgeten kommer från jordbruk, egen uppvärmning, avfall, arbetsmaskiner, industri, inrikes transporter, el- och fjärrvärme och utrikes transporter (flyg och sjöfart). Det är angeläget att minska koldioxidutsläppen, men det är inte möjligt att direkt relatera enskilda byggprojekt inom kommunen till beräkningarna av behovet av utsläppsminskningar i den lokala koldioxidbudgeten.

Det finns inga krav i plan- och bygglagen på att minimera koldioxidpåverkan vid detaljplaneläggning. Nacka kommun försöker på olika sätt att lyfta frågan i planeringen, exempelvis i dialogen med byggherrar om miljö- och klimatambitioner i stadsbyggnadsprojekt, eller genom att delta i ett utvecklingsarbete för att ta fram en klimatkalkyl som kan beräkna klimatpåverkan av detaljplaner. Efter samrådet bearbetades planförslaget avseende höjdsättningen inom planområdet för att minska behovet av sprängning, vilket bidrar till en lägre klimatpåverkan.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Detaljplanen för Verksamhetsområde Orminge trafikplats är påbörjad den 5 november 2013 vilket innebär att denna detaljplan följer de äldre reglerna om att kommunen ska ta fram en så kallad behovsbedömning (för detaljplaner påbörjade efter den 1 januari 2018 är behovsbedömningen ersatt av undersökning om betydande miljöpåverkan). Kommunen gör en behovsbedömning alternativt en undersökning om betydande miljöpåverkan för alla detaljplaner i enlighet med gällande lagstiftning. För aktuell detaljplan finns ett separat dokument framtaget, *Behovsbedömning av detaljplan för Verksamhetsområde Orminge trafikplats*, daterat 7 januari 2022 som redogör för kommunens bedömning. Behovsbedömningen har i enlighet med 6 § MKB-förordningen (1998:905) samrått med länsstyrelsen i samband med detaljplanens samråd och är en allmän handling som lämnas ut till den som önskar ta del av den.

6. **Nacka Miljövårdsråd** anser att föreslagen etablering är olämplig och vidhåller de synpunkter som framförts under samrådet med följande kompletteringar.

I likhet med natur- och trafiknämndens samrådsyttrande anser Nacka Miljövårdsråd att anslutningen till Ormingeleden behöver ingå i planområdet då det är en förutsättning för detaljplanens genomförande. Vidare anses inte ytterligare en cirkulationsplats för en tämligen måttfull trafikström till en återvändsgränd motivera den störning för buss- och biltrafik som cirkulationsplatsen ger upphov till.

Planenhetens kommentar. Planenheten har gjort bedömningen att området för cirkulationsplatsen inte behöver planläggas då kommunen som väghållare för Ormingeleden har rådighet över ombyggnationen. Den nya cirkulationsplatsen och tillkommande trafik bedöms inte medföra några framkomlighetsproblem på Ormingeleden enligt de kapacitetsberäkningar som tagits fram i trafikanalysen. Den föreslagna lokalgatan skulle genom en eventuell framtida planläggning kunna förlängas till befintliga verksamheter vid Telegramvägen öster om planområdet. Trafiken till dessa verksamheter skulle då kunna ledas från Ormingeleden och den nya lokalgatan. Förutsättningarna för detta har dock inte utretts inom ramen för aktuell detaljplan.

7. **PostNord Sverige AB** vill informera om att post ska kunna delas ut miljövänligt, kostnadseffektivt och med hänsyn till arbetsmiljön för chaufförer och brevbärare. Vid nybyggnation ska PostNord kontaktas i god tid på för dialog gällande godkännande av postmottagning i samband med nybyggnation. En placering som inte är godkänd leder till att posten inte börjar delas ut till adressen.

Planenhetens kommentar: Planenheten noterar informationen från PostNord. Den framtida fastighetsägaren ansvarar för kontakten avseende postmottagning i samband med nybyggnation.

8. **Vattenfall Eldistribution AB** gör bedömningen att befintliga elnätansläggningar väster om planområdet inte kommer att påverkas av planerad bebyggelse.

Planenhetens kommentar: Planenheten noterar att Vattenfall inte har någon erinran mot planförslaget.

9. **Södertörns Brandförsvarsförbund** har inget att tillägga eller kommentera ur risk- och säkerhetssynpunkt i granskningskedet för aktuellt ärende.

Planenhetens kommentar: Planenheten noterar att Södertörns Brandförsvarsförbund inte har någon erinran mot planförslaget.

Inkomna synpunkter från fastighetsägare och boende utanför planområdet

10. **Synpunktslämnare 4** har inkommit med följande synpunkter:

Etablering av en drivmedelsstation

Synpunktslämnaren anser att etableringen av en ny drivmedelsstation inom planområdet, och dess nära avstånd till befintliga bostäder, kommer att ha en mycket negativ påverkan på människors hälsa och miljö genom risk för bland annat olycka, brand, luftföroreningar, ljusstörningar, buller och ökad trafik. Synpunktslämnaren kräver en noggrannare utredning samt utvärdering av alternativa platser för att minimera negativa konsekvenser.

När det gäller placering och avstånd från drivmedelsstationen och befintliga bostäder hänvisar synpunktslämnaren till en dom från Miljööverdomstolen (MÖD 2002:46), där ett avstånd på 50-60 meter bedömdes kunna medföra olägenhet av väsentlig betydelse. I domen framgår att det inte finns skäl till att frångå ett rekommenderat skyddsavstånd på 100 meter till befintliga bostäder, vilket bygger på en riskbedömning i fråga om miljö, hälsa och säkerhet. Synpunktslämnaren anser att Nacka kommun genom beslut om detaljplanen ignorerar flera instansers rekommendationer om ett skyddsavstånd på 100 meter, med hänvisning till bland annat publikationer och riktlinjer från länsstyrelsen och Boverkets ”Bättre plats för arbete”.

Bullerutredning

Synpunktslämnaren har även synpunkter på hur framtagna bullerutredningar är genomförda. Synpunktslämnaren anser inte att det går att få fram korrekta värden av upplevt buller genom att använda sig av ett 3D-program som inte tar hänsyn till bostädernas konstruktioner. Synpunktslämnaren anser att mätning även bör ske över tid genom uppsatta mikrofoner på givna platser.

Synpunktslämnaren menar också att det i bullerutredningens beräkningar inte har tagits hänsyn till förutsättningarna vid den nya cirkulationsplatsen genom inbromsning/acceleration, samt att dubbdäck används under en längre period beroende på rådande väderlek.

Sulfidförande berg

Synpunktslämnaren menar att rapport avseende sulfidförande berg från Trapezia inte har funnits tillgänglig som underlag till detaljplanen på Nacka kommuns hemsida. Synpunktslämnaren framhåller att rapporten påvisar att ett kostsamt åtgärdsprogram erfordras för hantering av sulfidförande berg, vilket Nacka kommun utelämnar helt. Synpunktslämnaren menar att det krävs myndighetsbeslut för genomförandet, med hänvisning till risker för miljöpåverkan samt skador på byggnaders konstruktioner, samt att kommuninvånarna kan ta del av åtgärdsprogrammet.

Planens kommentar:

Etablering av en drivmedelsstation

Det generella skyddsavstånd om 100 meter som redovisas i den äldre publikationen "Bättre plats för arbete" från 1995, är inte absoluta. Skyddsavstånden som beskrivs i publikationen ska läsas som riktvärden och utgångspunkt för bedömningar av skyddsbehovet runt olika verksamheter, bland annat utifrån risk för olyckor samt olika slags störningar så som buller, ljus och luftföroreningar. Det innebär att platsspecifika förhållanden kan påverka vilket skyddsavstånd som är nödvändigt och skyddsavstånd behöver därför bedömas från fall till fall. Den dom som synpunktslämnaren hänvisar till utgår från samma generella skyddsavstånd och en äldre lagstiftning. Aktuellt planområde bedöms ha andra förutsättningar än det fall som domen avser.

Kommunen har under planarbetet tagit fram en riskutredning som redogör för vilka risker för olycka och brand samt risker kopplade till farligt gods som lokaliseringen av drivmedelsstationen innebär. Vad gäller själva drivmedelsstationens placering och dess hantering av brandfarliga och explosiva ämnen, finns rekommendationer kring skyddsavstånd i MSB:s föreskrifter kopplat till detta. I aktuellt fall upprätthålls samtliga skyddsavstånd som krävs utifrån föreslagen användning. Vad gäller transporter av farligt gods som drivmedelsstationen skapar, har dessa beräknats och analyserats med gängse metoder. Dessa risker presenteras som "individrisk" och "samlingsrisk". Det kan konstateras att både individrisken och samlingsrisken vad gäller farligt godstransporter är

mycket låga. Transporter till och från en normalstor bensinstation ger normalt inte upphov till särskilt stora risker. I dessa beräkningar tas hänsyn till explosion, jetflammar och pölbränder. Eftersom hantering av fordonsgas inte medges i planen har detta inte funnits med i beräkningarna. Varken Länsstyrelsen eller Södertörns brandförsvarsförbund har haft några synpunkter på de slutsatser och rekommendationer som anges i riskutredningen.

Kommunen har i planarbetet även bedömt risker för störningar och olägenheter för närboende utifrån bland annat trafikallsträng, buller, vibrationer, ljusbuller och luftföroreningar. Med utgångspunkt i framtagna utredningar och de skyddsåtgärder som säkerställs i detaljplanen gör kommunen bedömningen att drivmedelsstationens placering inte innebär att det föreligger en oacceptabel risk för människors hälsa och säkerhet, eller att det skulle handla om en sådan påverkan som kan anses innebära en betydande olägenhet för de boende intill planområdet.

Bullerutredning

Framtagen bullerutredning följer de metoder och beräkningsmodeller som är praxis i Sverige idag. Beräkning av trafikbullernivåer följer den så kallade Nordiska beräkningsmodellen, vilken är utformad för svenska förhållanden. Utredning av trafikbullernivåer görs med hjälp av beräkningar då detta ger ett säkrare resultat än mätning. Prognos för framtida trafikallsträng, som ligger till grund för bullerberäkningarna, är högt skattade för att ta höjd på värsta tänkbara scenario. Samtliga beräkningar och riktvärden är utformade för att spegla bullersituationen sett till ett årsmedelvärde, vilket gör mätningar svåra att använda. Att genomföra en mätning som på ett helt rättvist sätt går att jämföra mot riktvärden, eller mot en mätning genomförd under en annan tidsperiod, är mer eller mindre omöjligt.

En cirkulationsplats ger generellt en minskad ljudnivå genom att hastigheten minskas. Den sänkning av ljudnivån som fås tack vare den minskade hastigheten är större än ökningen som inbromsning/acceleration ger upphov till. Sammantaget har cirkulationsplatsen därför en positiv inverkan på ljudnivån. Att fordon bromsar eller accelererar påverkar dock ljudets frekvensinnehåll, och ger en annan ljudkaraktär. Detta kan göra att ljudet rent subjektivt upplevs som mer störande än om fordonen kört med en konstant hastighet.

Detaljplanen säkerställer bullerskyddsåtgärder så att nationella riktvärden för buller inte överskrids för angränsande bostäder efter genomförandet av detaljplanen. Med den planerade bullerskärmen beräknas den ekvivalenta ljudnivån vid bostäderna som angränsar till planområdet inte att försämrats jämfört med nuläget.

Sulfidförande berg

Det underlag som hänvisas till har varit tillgängligt på Nacka kommuns hemsida under tiden planen var utställd på granskning och är angivet som underlag i planbeskrivningen, se *Miljöteknisk bergundersökning* (Trapezia, 2022-12-08). Den sammanlagda slutsatsen i rapporten är att bergmaterial inom planområdet ska hanteras som sulfidförande bergmaterial, men det bedöms

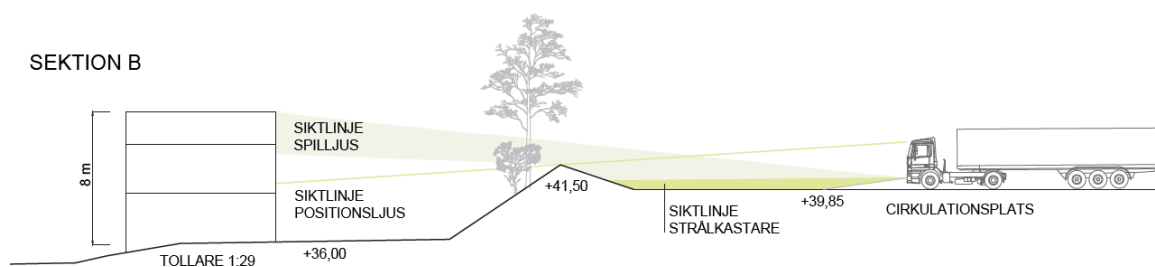
inte vara kraftigt sulfidförande. Av rapporten framgår att ett kontrollprogram och en masshanteringsplan rekommenderas att tas fram innan arbete på platsen påbörjas. Kontrollprogram och masshanteringsplan ska godkännas av berörd tillsynsmyndighet innan arbetena påbörjas. Inom ramen för dessa hanteras frågor om eventuell risk för miljöpåverkan. Handlingarna kommer att vara offentliga.

11. **Synpunktslämnare 2** har inga synpunkter på det nya verksamhetsområdet, däremot gällande åtgärder på västra sidan av den planerade cirkulationsplatsen. Synpunktslämnaren upplever att bullernivån vid deras bostadsfastighet väster om Ormingeleden har ökat genom åren, i takt med att vegetationen längs den befintliga bullervallen har minskat.

Synpunktslämnaren anser att det även behöver uppföras ett bullerplank väster om cirkulationsplatsen mot angränsande bostadsbebyggelse som skydd för ljus- och trafikbuller. Detta då befintligt busskörfält behöver justeras i läge och därmed kommer närmare synpunktslämnaren bostadsfastighet. Synpunktslämnaren anser även att det saknas en undersökning om den nya cirkulationsplatsen kommer att innebära störningar för angränsande bostäder väster om Ormingeleden. Synpunktslämnaren menar att strålkastarljus från tunga fordon i cirkulationsplatsen kommer att lysa rakt in i bostadens sovrums.

Planenhetens kommentar: I framtagen bullerutredning så har hänsyn tagits till ombyggnationen med en ny cirkulationsplats på Ormingeleden utanför planområdet, för att bedöma hur utbyggnaden påverkar bullersituationen för angränsande bostäder väster om Ormingeleden. Beräkningar har gjorts för angränsande bostadshus fasad (2 våningar) samt 1,5 meter över mark. Beräkningarna i utredningen visar att utbyggnaden och planområdets uppskattade trafikallsträng har en icke märkbar påverkan (mindre än 1 dB) på bullernivåer för bostäder väster om Ormingeleden i jämförelse med nollalternativet. Några bullerskyddsåtgärder för bostäder väster om Ormingeleden bedöms därmed inte vara aktuellt inom ramen för aktuell detaljplan.

Efter granskningen har ljusbulleranalysen uppdaterats för att bedöma påverkan från trafikljus för angränsande bostadshus väster om den föreslagna cirkulationsplatsen, se sektion nedan. Bedömningen i ljusbulleranalysen är att befintlig bullervall kommer att skärma av bländande ljus från tunga fordonas strålkastare. Synligt ljus kommer att vara så kallat ”spilljus” samt högt sittande positionsljus som kommer att belysa bostadshuset momentant, vilket inte bedöms utgöra en betydande olägenhet. Befintlig vegetation längs bullervallen kan även dämpa spilljus från fordon.

Nacka kommun är väghållare för Ormingeleden och ansvarar för utbyggnaden av den föreslagna cirkulationsplatsen utanför planområdet, med stöd i väglagen 10 §. Vid detaljprojektering och utbyggnaden av cirkulationsplatsen bevakas att nödvändiga skyddsåtgärder för bland annat trafik- och ljusbuller vidtas vid eventuella justeringar i befintlig bullervall enligt gällande lagstiftning.

Gällande upplevda bullerstörningar från befintlig infrastruktur hänvisas till miljöenheten i Nacka kommun som är tillsynsmyndighet för trafikbuller.

12. **Synpunktslämnare 5** vidhåller de synpunkter som framförts under samrådet med följande kompletteringar.

Synpunktslämnaren menar att detaljplanens klimatpåverkan kan anses vara mycket stor i förhållande till den yta som möjliggörs för verksamheter, samt att planförslaget strider mot Nacka kommuns lokala miljömål. Synpunktslämnaren anser inte att någon hänsyn har tagits till pågående exploatering och fällning av träd i angränsande bostadsområde vid Fågelstigen, och de konsekvenser det innebär för spridningssambandet i grönstrukturen.

Synpunktslämnaren anser att kommunen har ett ansvar att styra mot klimatmålen och bevara höga naturvärden på kommunal mark. Synpunktslämnaren anser vidare att kommunens avvägning mellan motstående intressen bryter mot klimatlagen (2017:720).

Synpunktslämnaren anser att detaljplanens genomförande medför negativa ekonomiska konsekvenser för deras bostadsfastighet och utgör betydande olägenheter avseende:

- insyn
- visuell påverkan
- skuggpåverkan
- värmealstring
- störningar från buller och ljus

Synpunktslämnaren anser vidare att de förändrade byggnadshöjderna i granskningsförslaget innebär en betydande olägenhet, samt strider mot planens syfte om att stor hänsyn ska tas till angränsande bostadsbebyggelse. Synpunktslämnaren anser även att det ska regleras i detaljplanen att en snabbmatsrestaurang inte får etableras inom verksamhetsområdet.

Synpunktslämnaren anser att detaljplanen kommer att innebära negativa konsekvenser för barns säkerhet genom att det blir möjligt att nå den högt trafikerade Ormingeleden och ett verksamhetsområde via bostadsområdets enda naturliga lekplats.

Synpunktslämnaren vill även informera om att en beskrivning av befintliga VA-ledningar för deras fastighet saknas i fastighetskonsekvensbeskrivningen (bilaga 1).

Planenhetens kommentar: När det gäller uppfyllande av kommunens lokala miljömål hänvisas till de strategier som anges i Nacka kommuns översiktsplan. Översiktsplanen är vägledande för enskilda projekt som föreslås detaljplaneras. När ett detaljplanearbete har startat är det utgångspunkterna i det politiska uppdraget som styr vad som ska prövas i planarbetet. Aktuell detaljplanen utgår från målen i gällande översiktsplan om att skapa utvecklingsmöjligheter för det lokala näringslivet och bidra till fler arbetsplatser i kommunen. Ett annat målområde i översiktsplanen är att utveckla kommunens lokala centrum. Pågående stadsomvandling i Orminge centrum med fler bostäder, mer service och en mer utvecklad stadsmiljö ger konsekvenser på närområdet. Det finns bland annat behov av ny mark för omlokalisering av verksamheter och drivmedelsstation. Att hitta lämplig mark för verksamheter är generellt svårt. Ur ett helhetsperspektiv är det fördelaktigt om redan befintliga verksamhetsområden utvecklas eller att mark som redan är utsatt för störningar tas i anspråk. Planområdet gränsar till ett område som är utpekad som lämpligt för verksamhetsutveckling i gällande översiktsplan. Förslaget innebär att ett område som redan i viss utsträckning är utsatt för störningar tas i anspråk, och att ett sammanhängande område för verksamheter kan möjliggöras på sikt vilket bedöms gynnsamt ur ett helhetsperspektiv.

I avvägningen mellan intresset att bevara hela naturmarken inom planområdet orörd, och intresset av att möjliggöra ytor för verksamheter och utveckling av lokalt centrum, bedömer kommunen att det senare väger tyngre. I planförslaget har så mycket värdefull naturmark som möjligt bevarats och säkerställts som allmän platsmark NATUR intill angränsande bostadsområde, samtidigt som en ändamålsenlig verksamhetsyta kan tillskapas. Naturmarken som tas i anspråk närmast trafiklederna bedöms inte hysa höga rekreativa värden då området är bullerutsatt. Även om naturmarken påtagligt minskar i omfattning bedöms lokala natur- och rekreationsvärden till viss del kunna bibehållas efter detaljplanens genomförande.

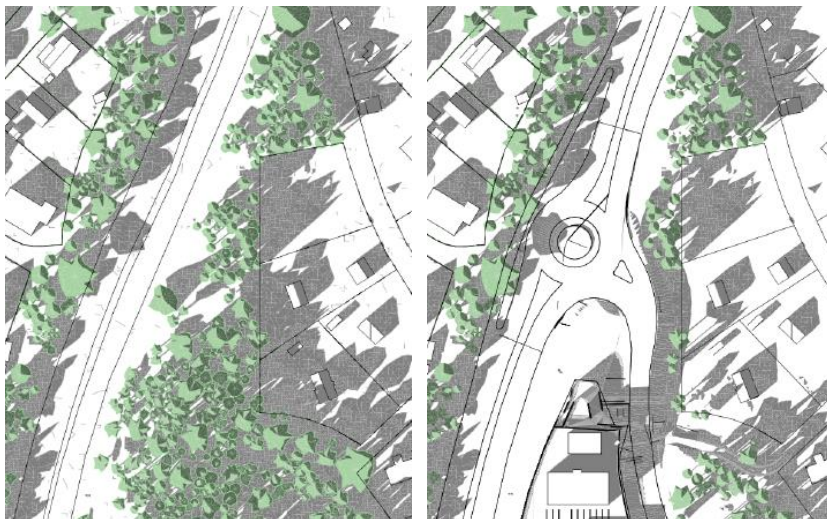
Gällande detaljplan för angränsande bostadsområde vid Fågelstigen så regleras inom vissa områden förbud mot trädfällning av ädellövträd och tallar med en stamdiameter om 0,15 meter eller större. Om fällning av skyddsvärda träd inom en fastighet sker i strid mot gällande detaljplan ska det anmälas till bygglovenheten i Nacka kommun som ett tillsynsärende.

Efter samrådet bearbetades planförslaget avseende höjdsättningen inom planområdet för att minska behovet av sprängning, vilket bidrar till en lägre klimatpåverkan. Med hänsyn till landskapet och angränsande bostadsbebyggelse är tillåtna byggnadshöjder lägre i den norra delen av verksamhetsområdet, där planförslaget möjliggör för en drivmedelsstation, och högre i den södra delen mot trafiklederna.

Planenheten har under planarbetet bedömt risker, störningar och olägenheter för närboende utifrån bland annat olycksrisker, trafikalstring, buller, vibrationer, utblickar, skuggpåverkan, insyn, ljusbuller och luftföroreningar. Med utgångspunkt i framtagna utredningar, och de skyddsåtgärder

som säkerställs i detaljplanen, gör kommunen bedömningen att detaljplanens genomförande inte innebär att det föreligger en oacceptabel risk för människors hälsa och säkerhet, eller att det skulle handla om en sådan påverkan som kan anses innebära en betydande olägenhet för de boende intill planområdet.

Efter granskningen har solstudien uppdaterats med en redovisning av befintlig vegetation på kommunal mark (vegetation inom enskilda bostadsfastigheter redovisas inte). Resultatet från den uppdaterade solstudien visar på att skuggpåverkan för angränsande fastigheter kommer att bli marginell. Skuggningen kommer snarare att minska genom att befintliga träd vid den nya väganslutningen kommer att tas bort. Bilderna nedan visar solstudie den 20 mars klockan 15 för befintlig situation (vänstra bilden) respektive efter utbyggnad (högra bilden).

Planenheten bedömer inte att detaljplanens genomförande kommer att innebära en oacceptabel risk avseende barns säkerhet.

Gällande beskrivning av befintliga VA-ledningar finns det ingen inskriven rättighet i fastighetsregistret för detta ändamål, därav är rättigheten inte med i fastighetskonsekvensbeskrivningen.

13. **Synpunktslämnare 6** vidhåller de synpunkter som framförts under samrådet med följande kompletteringar.

Synpunktslämnaren anser att kommunens avvägning mellan motstående intressen i detaljplanen är felaktig och är i strid med Nacka kommuns egna miljömål. Synpunktslämnaren anser att naturmarken inom planområdet bör lämnas orörd med hänvisning till rådande klimatkris.

Störningar och risker

Synpunktslämnaren anser att detaljplanens genomförande medför negativa ekonomiska konsekvenser för deras bostadsfastighet, samt utgör en betydande olägenhet avseende skuggpåverkan och värmealstring. Synpunktslämnaren anser inte att någon hänsyn har tagits till befintliga bostäder som angränsar till planområdet, och att detaljplanens genomförande kommer att innebära störningar och risker med anledning av bland annat:

- cirkulationsplatsens- och den nya lokalgatans placering
- störande ljus från verksamheter, trafik, och gatubelysning
- placeringen av en drivmedelsstation i närhet till bostadsbebyggelse
- ökat buller från väg 222
- visuell påverkan

Synpunktslämnaren föreslår att trafiklösningen revideras och att väkanslutningen till verksamhetsområdet flyttas till trafikplats Orminge. Synpunktslämnaren anser även att drivmedelsstationen utgår från detaljplanen och att verksamhetsområdet minskar i omfattning.

Ljusbuller

Synpunktslämnaren anser att framtagna ljusbulleranalys behöver revideras för att innefatta planerad bebyggelse kring Fågelstigen som beviljats bygglov. Synpunktslämnaren anser att det kommer att krävas ett utökat skydd mot ljusbuller om hänsyn tas till den maximala byggrätten enligt gällande detaljplan. Synpunktslämnaren föreslår att den nya väkanslutningen flyttas närmare väg 222, alternativt att höjden på bullerplanket höjs med 0,8–1 meter.

När det gäller belysning från verksamhetsområdet så undrar synpunktslämnaren hur det i bygglovsskedet kan säkerställas att belysningen inte blir störande för angränsande bostäder. Synpunktslämnaren undrar även vem som ser till att sådana krav efterföljs när verksamheterna är i drift.

Bullerutredning

Synpunktslämnaren har även synpunkter på hur framtagna bullerutredning är genomförd. Synpunktslämnaren anser inte att det går att få fram korrekta värden av upplevt buller genom att använda sig av ett 3D-program som inte tar hänsyn till bostäders konstruktioner. Synpunktslämnaren anser att mätning även bör ske över tid genom uppsatta mikrofoner på givna platser.

Synpunktslämnaren menar också att det i bullerutredningens beräkningar inte har tagits hänsyn till förutsättningarna vid den nya cirkulationsplatsen genom inbromsning/acceleration, samt att dubbdäck används under en längre period beroende på rådande väderlek.

Vibrationer

Synpunktslämnaren undrar hur de som boende kan vara säker på att det kommer byggas på bästa vibrationsdämpande sätt. Synpunktslämnaren saknar en beräkning gällande vibrationer och buller som kan uppstå från den nya lokalgatan vid kösituationer i uppförsbacke.

Dagvatten

Synpunktslämnaren är orolig för att deras fastighet riskerar att översvämmas om befintlig dagvattentrumma längs Ormingeleden tas bort.

Etablering av en drivmedelsstation

Synpunktslämnaren anser att etableringen av en ny drivmedelsstation inom planområdet, och dess nära avstånd till befintliga bostäder, kommer att ha en mycket negativ påverkan på människors hälsa och miljö genom risk för bland annat olycka, brand, luftföroreningar, ljusstörningar, buller och ökad trafik. Synpunktslämnaren kräver en noggrannare utredning samt utvärdering av alternativa platser för att minimera negativa konsekvenser.

När det gäller placering och avstånd från drivmedelsstationen och befintliga bostäder hänvisar synpunktslämnaren till en dom från Miljööverdomstolen (MÖD 2002:46), där ett avstånd på 50-60 meter bedömdes kunna medföra olägenhet av väsentlig betydelse. I domen framgår att det inte finns skäl till att frångå ett rekommenderat skyddsavstånd på 100 meter till befintliga bostäder, vilket bygger på en riskbedömning i fråga om miljö, hälsa och säkerhet. Synpunktslämnaren anser att Nacka kommun genom beslut om detaljplanen ignorerar flera instansers rekommendationer om ett skyddsavstånd på 100 meter, med hänvisning till bland annat publikationer och riktlinjer från länsstyrelsen och Boverkets ”Bättre plats för arbete”.

Sulfidförande berg och sprängningsarbeten

Synpunktslämnaren menar att rapport avseende sulfidförande berg från Trapezia inte har funnits tillgängligt som underlag till detaljplanen på Nacka kommuns hemsida.

Synpunktslämnaren framhåller att rapporten påvisar att ett kostsamt åtgärdsprogram erfordras för hantering av sulfidförande berg, vilket Nacka kommun utelämnar helt. Synpunktslämnaren menar att det krävs myndighetsbeslut för genomförandet, med hänvisning till risker för miljöpåverkan samt skador på byggnaders konstruktioner, samt att kommuninvånarna kan ta del av åtgärdsprogrammet.

Synpunktslämnaren är orolig för att damm, som även kan innehålla sulfid, frigörs och sprids till angränsande bostadsfastigheter under utbyggnaden vid borrhning- och sprängningsarbeten. Synpunktslämnaren menar att det vid genomförda provborrningar inte har tagits hänsyn till detta. Synpunktslämnaren undrar hur kommunens uppföljning och kontroll ser ut.

Utredningar

Synpunktslämnaren anser att vissa studier behöver revideras med anledning av planerad exploatering i området kring Fågelstigen, utan att redogöra för vilka. Synpunktslämnaren ifrågasätter även att områdets enda naturområde tas i anspråk.

Miljökonsekvenser

Synpunktslämnaren anser detaljplanen strider mot Nacka kommuns lokala miljömål till förmån för verksamheter som anses behöva minska i omfattning för att klimatmål ska kunna uppnås. Synpunktslämnaren anser vidare att klimatpåverkan är mycket stor i förhållande till ytan som frigörs för verksamheter, samt att det är olämpligt att planera för ett trafikerat verksamhetsområde i direkt anslutning till den enda naturliga lekplatsen för barn.

Trafik

Synpunktslämnaren undrar om den tillåtna hastigheten på Ormingeleden kommer att sänkas, och vilken hastighetsbegränsning som kommer att gälla efter planens genomförande.

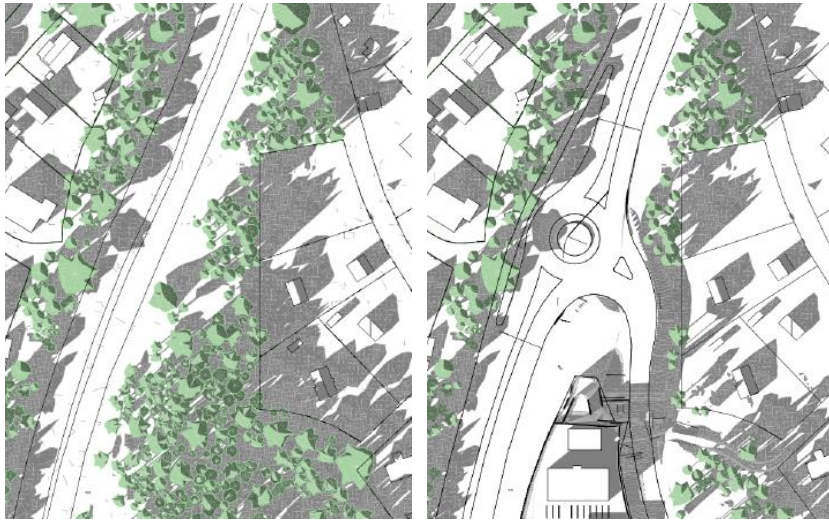
Planenhetens kommentar:

Störningar och risker

Planenheten har under planarbetet bedömt risker, störningar och olägenheter för närboende utifrån bland annat olycksrisker, trafikalstring, buller, vibrationer, utblickar, skuggpåverkan, insyn, ljusbuller och luftföroreningar. Med utgångspunkt i framtagna utredningar, och de skyddsåtgärder som säkerställs i detaljplanen, gör kommunen bedömningen att detaljplanens genomförande inte innebär att det föreligger en oacceptabel risk för människors hälsa och säkerhet, eller att det skulle handla om en sådan påverkan som kan anses innebära en betydande olägenhet för de boende intill planområdet.

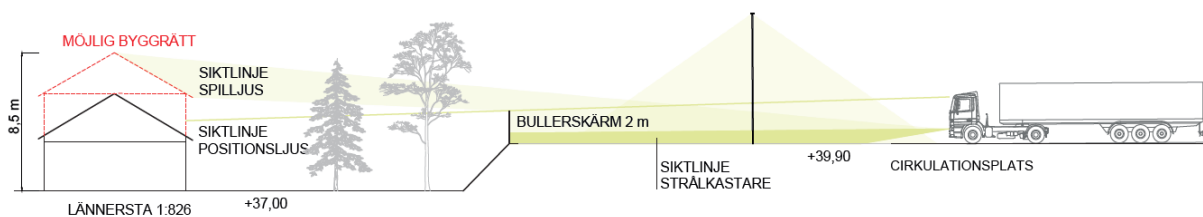
I planförslaget har så mycket värdefull naturmark som möjligt bevarats och säkerställts som allmän platsmark intill angränsande bostadsområde, samtidigt som en ändamålsenlig verksamhetsyta kan tillskapas. Den bevarade naturmarken bedöms kunna bibehålla en del av de naturvärden och funktioner som naturmarken inom planområdet hyser, och kan fungera som buffertzona. Med hänsyn till landskapet och angränsande bostadsbebyggelse är tillåtna byggnadshöjder lägre i den norra delen av verksamhetsområdet, där planförslaget möjliggör för en drivmedelsstation, och högre i den södra delen mot trafiklederna.

Efter granskningen har solstudien uppdaterats med en redovisning av befintlig vegetation på kommunal mark (vegetation inom enskilda bostadsfastigheter redovisas inte). Resultatet från den uppdaterade solstudien visar på att skuggpåverkan för angränsande fastigheter kommer att bli marginell. Skuggningen kommer snarare att minskas genom att befintliga träd vid den nya vägan slutningen kommer att tas bort. Bilderna nedan visar solstudie den 20 mars klockan 15 för befintlig situation (vänstra bilden) respektive efter utbyggnad (högra bilden).

Ljusbuller

Efter granskningen har ljusbulleranalysen uppdaterats med förtydliganden avseende befintlig och möjlig framtida byggnadshöjd enligt maximal byggrätt, samt påverkan från trafikljus i form av ljus från strålkastare och så kallat spilljus. Sektionen nedan redovisar synligt ljus från angränsande bostadsfastighet. Resultatet från ljusbulleranalysen visar att den 2 meter höga bullerskärmen längs lokalgatan skärmar av bländande trafikljus från strålkastare effektivt. Ett utökat skydd mot ljusbuller bedöms därmed inte vara nödvändigt. Synligt ljus kommer att vara så kallat ”spilljus” och högt sittande positionsljus, som kommer att belysa bostadshuset momentant, vilket inte bedöms utgöra en betydande olägenhet. Befintlig vegetation kan även dämpa spilljus från fordon.

Vid bygglovsprövningen är det verksamhetsutövarens ansvar att visa på att skyltar och belysning inte kommer att vara störande för sin omgivning. Kommunen har tillsynsansvar över att reglerna i plan- och bygglagen följs. Om störningar från ljuskällor upplevs efter utbyggnad kan berörd part vända sig till bygglovenheten och anmäla ett tillsynsärende.

Bullerutredning

Framtagen bullerutredning följer de metoder och beräkningsmodeller som är praxis i Sverige idag. Beräkning av trafikbullernivåer följer den så kallade Nordiska beräkningsmodellen, vilken är utformad för svenska förhållanden. Utredning av trafikbullernivåer görs med hjälp av beräkningar då detta ger ett säkrare resultat än mätning. Prognos för framtida trafikallsträng, som ligger till grund för bullerberäkningarna, är högt skattade för att ta höjd på värsta tänkbara scenario.

Samtliga beräkningar och riktvärden är utformade för att spegla bullersituationen sett till ett årsmedelvärde, vilket gör mätningar svåra att använda. Att genomföra en mätning som på ett helt rättvist sätt går att jämföra mot riktvärden, eller mot en mätning genomförd under en annan tidsperiod, är mer eller mindre omöjligt.

En cirkulationsplats ger generellt en minskad ljudnivå genom att hastigheten minskas. Den sänkning av ljudnivån som fås tack vare den minskade hastigheten är större än ökningen som inbromsning/acceleration ger upphov till. Sammantaget har cirkulationsplatsen därför en positiv inverkan på ljudnivån. Att fordon bromsar eller accelererar påverkar dock ljudets frekvensinnehåll, och ger en annan ljudkaraktär. Detta kan göra att ljudet rent subjektivt upplevs som mer störande än om fordonen kört med en konstant hastighet.

Detaljplanen säkerställer bullerskyddsåtgärder så att nationella riktvärden för buller inte överskrids för angränsande bostäder efter genomförandet av detaljplanen. Med den planerade bullerskärmen beräknas den ekvivalenta ljudnivån vid bostäderna som angränsar till planområdet inte att försämrats jämfört med nuläget.

Vibrationer

Risk för vibrationer har utretts i framtagna bullerutredning. Resultat i utredningen visar inte på någon förhöjd risk för vibrationer från den nya lokalgatan, med hänsyn till markförutsättningarna på platsen. Vibrationer orsakas primärt av ojämnheter i vägbanan, såsom farthinder. Att fordon bromsar eller accelererar ger inte upphov till höga vibrationsnivåer. I detaljprojekteringen och grundläggningen av den nya lokalgatan cirkulationsplatsen bevakas att komfortvibrationer inte överstiger 0,4 mm/s inomhus vid närliggande bostadsfastigheter.

Dagvatten

Avrinning av dagvatten både vid normala regn och vid skyfall kommer att minskas norrut och österut från planområdet efter detaljplanens genomförande. Detta innebär att översvämningsrisken kommer att minska för angränsande bostadsfastigheter. Befintlig dagvattentrumma planeras inte tas ur bruk vilket framgår i dagvattenutredningen och i planhandlingarna.

Etablering av en drivmedelsstation

Det generella skyddsavstånd om 100 meter som redovisas i den äldre publikationen "Bättre plats för arbete" från 1995, är inte absoluta. Skyddsavstånden som beskrivs i publikationen ska läsas som riktvärden och utgångspunkt för bedömningar av skyddsbehovet runt olika verksamheter, bland annat utifrån risk för olyckor samt olika slags störningar så som buller, ljus och luftföroreningar. Det innebär att platsspecifika förhållanden kan påverka vilket skyddsavstånd som är nödvändigt och skyddsavstånd behöver därför bedömas från fall till fall. Den dom som synpunktslämnaren hänvisar till utgår från samma generella skyddsavstånd och en äldre lagstiftning. Aktuellt planområde bedöms ha andra förutsättningar än det fall som domen avser.

Kommunen har under planarbetet tagit fram en riskutredning som redogör för vilka risker för olycka och brand samt risker kopplade till farligt gods som lokaliseringen av drivmedelsstationen innebär. Vad gäller själva drivmedelsstationens placering och dess hantering av brandfarliga och explosiva ämnen, finns rekommendationer kring skyddsavstånd i MSB:s föreskrifter kopplat till detta. I aktuellt fall upprätthålls samtliga skyddsavstånd som krävs utifrån föreslagen användning. Vad gäller transporterna av farligt gods som drivmedelsstationen skapar, har dessa beräknats och analyserats med gängse metoder. Dessa risker presenteras som ”individrisk” och ”samhällsrisk”. Det kan konstateras att både individrisken och samhällsriskerna vad gäller farligt godstransporter är mycket låga. Transporter till och från en normalstor bensinstation ger normalt inte upphov till särskilt stora risker. I dessa beräkningar tas hänsyn till explosion, jetflammar och pölbränder. Eftersom hantering av fordonsgas inte medges i planen har detta inte funnits med i beräkningarna. Det ska även tilläggas att varken Länsstyrelsen eller Södertörns brandförsvärsförbund har haft några synpunkter på de slutsatser och rekommendationer som anges i riskutredningen.

Sulfidförande berg och sprängningsarbeten

Det underlag som hänvisas till har varit tillgängligt på Nacka kommuns hemsida under tiden planen var utställd på granskning och är angivet som underlag i planbeskrivningen, se *Miljöteknisk bergundersökning* (Trapezia, 2022-12-08). Den sammanlagda slutsatsen i rapporten är att bergmaterial inom planområdet ska hanteras som sulfidförande bergmaterial, men det bedöms inte vara kraftigt sulfidförande. Av rapporten framgår att ett kontrollprogram och en masshanteringsplan rekommenderas att tas fram innan arbete på platsen påbörjas. Kontrollprogram och masshanteringsplan ska godkännas av berörd tillsynsmyndighet innan arbetena påbörjas. Inom ramen för dessa hanteras frågor om eventuell risk för miljöpåverkan. Handlingarna kommer att vara offentliga.

Utredningar

De utredningar som tagits under planarbetet har beaktat den förtätning som planeras i angränsande bostadsområde vid Fågelstigen.

Miljökonsekvenser

I planarbetet har en avvägning mellan motstående intressen gjorts. I planförslaget har så mycket värdefull naturmark som möjligt bevarats och säkerställts som allmän platsmark intill angränsande bostadsområde, samtidigt som en ändamålsenlig verksamhetsyta kan tillskapas. Naturmarken som tas i anspråk närmast trafiklederna bedöms inte hysa höga rekreativa värden då området är bullerutsatt. Även om naturmarken påtagligt minskar i omfattning bedöms lokala natur- och rekreationsvärden till viss del kunna bibehållas efter detaljplanens genomförande. Efter samrådet bearbetades planförslaget avseende höjdsättningen inom planområdet för att minska behovet av sprängning, vilket bidrar till en lägre klimatpåverkan.

Planenheten bedömer inte att detaljplanens genomförande kommer att innebära en oacceptabel risk avseende barns säkerhet.

Trafik

Detaljplanen reglerar inte framtida hastighetsbegränsningar. Det styrs genom lokala trafikföreskrifter, för vilka natur- och trafiknämnden i Nacka kommun ansvarar för. Den nya cirkulationsplatsen medför att hastigheten kommer att sänkas på Ormingeleden vilket är positivt ur både ett buller- och trafiksäkerhetsperspektiv.

14. **Synpunktslämnare 7** har följande synpunkter på planförslaget.

Hänsyn

Synpunktslämnaren anser inte att hänsyn har tagits till varken angränsande bostadsbebyggelse eller platsens natur- och rekreationsvärden, i enlighet med planens syfte.

Drivmedelsstation

Synpunktslämnaren anser att placeringen av en drivmedelsstation, och dess närhet till angränsande bostadsområde, kommer att innebära negativ påverkan på miljön avseende bland annat ökade utsläpp av avgaser samt ökade bullernivåer. Synpunktslämnaren framhåller att det rekommenderade skyddsavståndet enligt riktlinjer bör vara minst 100 meter.

Med hänsyn till drivmedelsstationens karaktär menar synpunktslämnaren att bullerpåverkan inte endast kommer att ske på dagtid, utan även andra tider på dygnet. Utifrån vad som framgår i bullerutredningen drar synpunktslämnaren slutsatsen att en bullerutredning kopplat till drivmedelsstationen inte är gjord men kommer att tas fram innan beslut om upprättande av drivmedelsstationen.

Cirkulationsplats

Synpunktslämnaren anser även att en cirkulationsplats i nära anslutning till bostadsområdet kommer att innebära negativa effekter på såväl miljö, buller som hälsa. Synpunktslämnaren anser inte att cirkulationsplatsen kommer att ha en positiv påverkan på ljudnivån då den bidrar med inbromsningar och acceleration.

Planenhetens kommentar:

Hänsyn

I planförslaget har så mycket värdefull naturmark som möjligt bevarats och säkerställts som allmän platsmark NATUR intill angränsande bostadsområde, samtidigt som en ändamålsenlig verksamhetsyta kan tillskapas. Den bevarade naturmarken bedöms kunna bibehålla en del av de naturvärden och funktioner som naturmarken inom planområdet hyser, och kan fungera som

buffertzonen. Med hänsyn till landskapet och angränsande bostadsbebyggelse är tillåtna byggnadshöjder lägre i den norra delen av verksamhetsområdet, där planförslaget möjliggör för en drivmedelsstation, och högre i den södra delen mot trafiklederna.

Drivmedelsstation

Det rekommenderade skyddsavståndet om 100 meter som redovisas i Boverkets publikation ”Bättre plats för arbete” från 1995 är inte absoluta. Skyddsavstånden som beskrivs i publikationen ska läsas som riktvärden och utgångspunkt för bedömningar av skyddsbehovet runt olika verksamheter, bland annat utifrån risk för olyckor samt olika slags störningar så som buller, ljus och luftföroreningar. Det innebär att plats-specifika förhållanden kan påverka vilket skyddsavstånd som är nödvändigt och därmed behöver skyddsavståndet bedömas från fall till fall. Kommunen har under planarbetet tagit fram en riskutredning som redogör för vilka risker för olycka och brand samt risker kopplade till farligt gods som lokaliseringen av drivmedelsstationen innebär. Vad gäller själva drivmedelsstationens placering och dess hantering av brandfarliga och explosiva ämnen, finns rekommendationer kring skyddsavstånd i MSB:s föreskrifter kopplat till detta. I aktuellt fall upprätthålls samtliga skyddsavstånd som krävs utifrån föreslagen markanvändning. Varken Länsstyrelsen eller Södertörns brandförsvärsförbund har haft några synpunkter på de slutsatser och rekommendationer som anges i riskutredningen.

Planenheten har under planarbetet bedömt risker, störningar och olägenheter för närboende utifrån bland annat olycksrisker, trafikallstring, buller, vibrationer, utblickar, skuggpåverkan, insyn, ljusbuller och luftföroreningar. Med utgångspunkt i framtagna utredningar, och de skyddsåtgärder som säkerställs i detaljplanen, gör kommunen bedömningen att detaljplanens genomförande inte innebär att det föreligger en oacceptabel risk för människors hälsa och säkerhet, eller att det skulle handla om en sådan påverkan som kan anses innebära en betydande olägenhet för de boende intill planområdet. Detaljplanen säkerställer bullerskyddsåtgärder så att nationella riktvärden för buller inte överskrids för angränsande bostäder efter genomförandet av detaljplanen. Med den planerade bullerskärmen beräknas den ekvivalenta ljudnivån vid bostäderna som angränsar till planområdet inte att försämräs jämfört med nuläget.

Egenskapsbestämmelse som reglerar högsta ljudnivåer för verksamhetsbuller har kompletterats med högsta ekvivalenta nivåer för lördagar, söndagar och helgdagar samt maximal ljudnivå nattetid, i enlighet med Naturvårdsverkets riktvärden.

Den framtida verksamhetsutövaren kommer i samband med bygglovsprövningen att behöva lämna in en bullerutredning som visar att planerade ljudkällor uppfyller krav för verksamhetsbuller enligt Naturvårdsverket vägledning, vilket följs upp inför slutbeskedet.

Cirkulationsplats

En cirkulationsplats ger generellt en minskad ljudnivå genom att hastigheten minskas. Den sänkning av ljudnivån som fås tack vare den minskade hastigheten är större än ökningen som

inbromsning/acceleration ger upphov till. Sammantaget har cirkulationsplatsen därför en positiv inverkan på ljudnivån. Att fordon bromsar eller accelererar påverkar dock ljudets frekvensinnehåll, och ger en annan ljudkaraktär. Detta kan göra att ljudet rent subjektivt upplevs som mer störande än om fordonen kört med en konstant hastighet.

Övriga inkomna synpunkter

15. **Synpunktslämnare 1** anser att kommunen måste kunna visa en preliminär ritning på hur dagvattnet från planområdet rinner ner till Baggensfjärden med hänvisning till att Trafikverket inte vill att det skitiga dagvattnet leds i deras diken.

Planenhetens kommentar: Hur dagvatten tas omhand och avrinner från planområdet finns beskrivet i planhandlingarna och i framtagna dagvattenutredning. Om synpunktslämnaren syftar på ledningsritningar hänvisar planenheten till ledningsägaren.

16. **Synpunktslämnare 3** ställer sig frågande till varför kommunen vill anlägga ytterligare ett industriområde i Orminge. Synpunktslämnaren menar att ingenting verkar tala för projektet, med hänvisning till de konsekvenser som anges i planbeskrivningen och kommunens miljöpolicy.

Synpunktslämnaren ställer sig positiv till kommunens stadsutveckling och mål om att skapa hållbara, levande miljöer. I den kontexten anser synpunktslämnaren att det är tråkigt att kommunen nu vill möjliggöra för fler bilberoende verksamheter genom att ta i anspråk ett naturområde.

Planenhetens kommentar: Översiktsplanen är vägledande för enskilda projekt som föreslås detaljplaneras. När ett detaljplanearbete har startat är det utgångspunkterna i det politiska uppdraget som styr vad som ska prövas i planarbetet. Aktuell detaljplanen utgår från målen i gällande översiktsplan om att skapa utvecklingsmöjligheter för det lokala näringslivet och bidra till fler arbetsplatser i kommunen. Ett annat målområde i översiktsplanen är att utveckla kommunens lokala centrum. Pågående stadsomvandling i Orminge centrum med fler bostäder, mer service och en mer utvecklad stadsmiljö ger konsekvenser på närområdet. Det finns bland annat behov av ny mark för omlokalisering av verksamheter och drivmedelsstation. Att hitta lämplig mark för verksamheter är generellt svårt. Ur ett helhetsperspektiv är det fördelaktigt om redan befintliga verksamhetsområden utvecklas eller att mark som redan är utsatt för störningar tas i anspråk. Planområdet gränsar till ett område som är utpekade som lämpligt för verksamhetsutveckling i gällande översiktsplan. Förslaget innebär att ett område som redan i viss utsträckning är utsatt för störningar tas i anspråk, och att ett sammanhängande område för verksamheter kan möjliggöras på sikt vilket bedöms gynnsamt ur ett helhetsperspektiv.

I avvägningen mellan intresset att bevara hela naturmarken inom planområdet orörd, och intresset av att möjliggöra ytor för verksamheter och utveckling av lokalt centrum, bedömer

kommunen att det senare väger tyngre. I planförslaget har så mycket värdefull naturmark som möjligt bevarats och säkerställts som allmän platsmark NATUR intill angränsande bostadsområde, samtidigt som en ändamålsenlig verksamhetsyta kan tillskapas. Naturmarken som tas i anspråk närmast trafiklederna bedöms inte hysa höga rekreativa värden då området är bullerutsatt. Även om naturmarken påtagligt minskar i omfattning bedöms lokala natur- och rekreationsvärden till viss del kunna bibehållas efter detaljplanens genomförande.

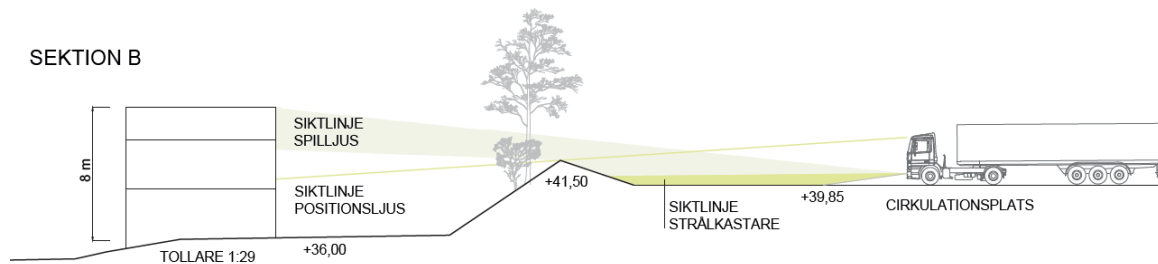
Synpunkter inkomna efter granskningstidens utgång

17. **Synpunktslämnare 8** upplever att ljudnivån från Ormingeleden har ökat markant sedan 2019, särskilt under höst-/vinterhalvåret. Synpunktslämnaren känner en oro över att det inte planeras något bullerskydd mellan den nya cirkulationsplatsen och angränsande bostäder väster om Ormingeleden. Synpunktslämnaren anser att de kommer påverkas negativt genom en förändrad ljudbild och störningar från fordons accelerationer i cirkulationsplatsen när vägen kommer närmare deras bostad. Synpunktslämnaren anser även att den nya cirkulationsplatsen kommer att medföra störningar från tunga fordons strålkastarljus som bedöms lysa rakt in i bostadens sovrums.

Med anledning av ovanstående anser synpunktslämnaren att ett skydd för buller och ljus även uppförs väster om Ormingeleden längs den nya cirkulationsplatsen.

Planenhetens kommentar: I framtagen bullerutredning så har hänsyn tagits till ombyggnationen med en ny cirkulationsplats på Ormingeleden utanför planområdet, för att bedöma hur utbyggnaden påverkar bullersituationen för angränsande bostäder väster om Ormingeleden. Beräkningarna i utredningen visar att utbyggnaden och planområdets uppskattade trafikstring har en icke märkbar påverkan (mindre än 1 dB) på bullernivåer för bostäder väster om Ormingeleden i jämförelse med nollalternativet. Några bullerskyddsåtgärder för bostäder väster om Ormingeleden bedöms därmed inte vara aktuellt inom ramen för aktuell detaljplan.

Efter granskningen har ljusbulleranalysen uppdaterats för att bedöma påverkan från trafikljus för angränsande bostadshus väster om den föreslagna cirkulationsplatsen, se sektion nedan. Bedömningen i ljusbulleranalysen är att befintlig bullervall kommer att skärma av bländande ljus från tunga fordons strålkastare. Synligt ljus kommer att vara så kallat ”spilljus” och högt sittande positionsljus som kommer att belysa bostadshuset momentant, vilket inte bedöms utgöra en betydande störning. Befintlig vegetation längs bullervallen kan även dämpa spilljus från fordon.

Nacka kommun är väghållare för Ormingeleden och ansvarar för utbyggnaden av den föreslagna cirkulationsplatsen utanför planområdet, med stöd i väglagen 10 §. Vid detaljprojektering och utbyggnaden av cirkulationsplatsen bevakas att nödvändiga skyddsåtgärder för bland annat trafik- och ljusbuller vidtas vid eventuella justeringar i befintlig bullervall enligt gällande lagstiftning.

Gällande upplevda bullerstörningar från befintlig infrastruktur hänvisas till miljöenheten i Nacka kommun som är tillsynsmyndighet för trafikbuller.

Justeringar efter granskning

Efter granskningen har följande justeringar av planförslaget gjorts:

Plankarta

- Plangränsen i planområdets sydvästra del har justerats något efter fastställande av befintliga gränspunkters läge (planområdet och kvartersmarken minskar därmed i omfattning med cirka 15 kvadratmeter)
- Egenskapsområde med planbestämmelse p₁ som reglerar var lossningsplats för tankfordon inte får placeras har tillkommit, vilket säkerställer ett minsta avstånd på 30 meter från möjlig lossningsplats och närmaste bostadsfastighet (jämfört med 25 meter i granskningsförslaget)
- Egenskapsbestämmelse p₂ som reglerar skyddsavstånd från lossningsplats och byggnad där människor vanligen vistas har införts inom hela användningsområdet där byggnad får uppföras
- Egenskapsbestämmelse e₁ som reglerar största byggnadsarea för fristående transformatorstation har tillkommit
- Egenskapsbestämmelse om prickmark har preciserats så att skärmtak över cykelparkering är möjligt att uppföra
- Egenskapsbestämmelse som reglerar högsta ljudnivåer för verksamhetsbuller har kompletterats med högsta ekvivalenta nivåer för lördagar, söndagar och helgdagar samt maximal ljudnivå nattetid, i enlighet med Naturvårdsverkets riktvärden

Planbeskrivning

- Förtydliganden och mindre tillägg har huvudsakligen gjorts i avsnitten: *Bebyggelse, Dagvatten och skyfall, Störningar och risker, Så genomförs planen, Avvägning mellan motstående intressen*
- Förtydliganden och mindre tillägg har gjorts i bilaga 1. Fastighetskonsekvensbeskrivning
- I övrigt har justeringar av redaktionell karaktär gjorts

Följande planunderlag har uppdaterats

- Dagvattenutredning
- Ljusbulleranalys
- Solstudie

Planenheten

Angela Jonasson
Gruppchef Nacka

Magnus Bohman
Planarkitekt